

United States Holocaust Memorial Museum
Oral History Interview
Romania Documentation Project

Numele și prenumele interviuatului: Gheorghe Ciobanu

Data nașterii: 1931

Locul nașterii: Petreni, Republica Moldova

Rola interviului: RG-50.572.0145.01.01

Data interviului: 31 octombrie 2009

Gheorghe Ciobanu, născut în anul **1931**, în satul **Petreni**, a fost interviuat cu privire la acțiunile împotriva evreilor care au avut loc în localitatea sa, la începutul celui de-al Doilea Război Mondial.

El relatează despre uciderea a circa **30 de evrei** despre care spune că nu erau din sat, la o lutărie de la marginea localității. De asemenea, povestește despre o **coloană** de evrei, aproximativ 60, care a trecut de la **Soroca**, iar în coloană era și un evreu din satul său, **Motel**. El mai spune că sătenii au jefuit casele evreilor după ce aceștia au fost luați din sat.

[01]:00:00:00 - [01]:21:43:15

Q: Bună ziua.

A: Bună ziua.

Q: Spuneți-mi, vă rog, numele de familie și prenumele.

A: **Ciobanu Gheorghe a lui Ion.**

Q: Și spuneți-mi, vă rog, din ce an sunteți născut ?

A: Eu sunt născut în **[19]31**, la 8 aprilie.

Q: Și unde v-ați născut ?

A: În **Petreni**.

Q: Spuneți-mi, vă rog, în Petreni, înainte de război locuiau evrei ?

A: Da.

Q: Vă amintiți pe cineva dintre ei ?

A: D'apoi cum, chiar aici în mahală.

Q: Și cum se numeau ei ?

A: **Motel**, dar **Podgorschi** mă tem că, de acum am și uitat cum îl cheamă, dar Motel îl chema, el era croitor.

Q: Vă mai amintiți și de altcineva sau doar de dânsul ?

A: A mai fost unul tot în mahală, **Dudel**.

Q: Dar cam câte familii erau de evrei în sat ?

A: Erau vreo **6 familii**.

Q: În timpul războiului s-a întâmplat să vedeți cazuri care se refereau la evrei ?

A: Am fost eu, cu ochii am văzut cum îi împușca.

Q: Povestiți-ne, vă rog.

A: Îi puneam câte 3 în rând. Aici erau **românii înarmați** și când trăgeau un foc, doi chicao jos și chica și al treilea, dar nu era împușcat, dar chica și el. Și se ducea au automatul acolo deasupra și se uita. Eu am văzut cu ochii mei, el să nu fi deschis ochii poate nu îl împușca, dar așa el a deschis ochii și l-a împușcat.

Q: Dar acesta care spuneți că a deschis ochii și l-a împușcat, era din sat ? Era evreu din sat ?

A: Nu, nu, ăștia evrei erau toți străini.

Q: Dar atunci de unde știați că ei erau evrei ?

A: D'apoi dacă erau arestați, duși acolo.

Q: Unde ?

A: Acolo este o lutărie, acolo a fost o bulboană.

Q: Deci mata ai văzut cum i-au împușcat în lutărie ?

A: D'apoi cum ? Cu ochii am văzut.

Q: Deci lutăria asta unde se afla ?

A: Iaca acolo după moară.

Q: Dar cum de s-a întâmplat că mata erai la lutărie acolo ?

A: Apoi eram mai mulți băieți acolo, să vedem ce se întâmplă. Și era o jidaucă, fată mare, dacă iaca am uitat cum o chema, de acum sunt ani de atunci, apoi îi lega picioarele, mâinile, și o zvârlea în bulboană și ea ieșea deasupra, nu se îneca. Și apoi au luat-o doi români și au intrat în sat, dar unde au dus-o nu știu.

Q: Asta tot mata ai văzut sau ai auzit ?

A: Cu ochii mei am văzut, eu vă spun drept.

Q: Deci mata erai acolo în lutărie. Și când erai în lutărie ai văzut cum au adus pe evrei sau ei de acum erau acolo ?

A: Erau acolo.

Q: Ei erau acolo ?

A: Da. Și noi de acum eram, câți băieți eram, haidem să vedem ce se întâmplă. Și spun că îi puneam câte 3 în rând și...

Q: Când v-ați apropiat de lutărie pe dânșii de acum începuse a-i împușca ?

A: Da. Acolo era așa: bulboană și malul înalt, și ei ședea acolo în lutărie și îi scotea câte 3 și îi împușca.

Q: Îi scotea din lutărie câte 3 ?

A: Da.

Q: Și unde îi ducea să-i împuște ?

A: Nu departe acolo îi împușca, era făcut un hândic acolo.

Q: Ai în vedere hândic ceva un fel de groapă de ceva ?

A: Da, da, da.

Q: Dar în lutărie cam câți oameni erau acolo, îi țineau ?

A: Ei, nu i-am numărat, erau undeva cam vreo 30, femei, copii, ei, Doamne ferește ce jale era.

De atât și am fugit de acolo, că mă temeam să nu mă împuște.

Q: Deci stăteau vreo 30 de oameni acolo în lutărie ?

A: Da.

Q: Ei erau cu pază acolo ?

A: D'apoi cum, era niște soldați din ăștia români, înarmați.

Q: Și mulți soldați ?

A: 4 erau. Eu țin minte bine.

Q: Și care dintre ei îi păzeau și care împușcau ?

A: Da.

Q: Câți împușcau și câți păzeau ?

A: Apoi unul singur împușca.

Q: Numai unul singur împușca ?

A: Da, unul singur, da.

Q: Și hândicul acesta de care spui mata, unde îi împușca, era departe de lutărie ?

A: Nu.

Q: Cam cât de aproape ?

A: Ei, așa, ca până la mașină în drum.

Q: Până la mașină în drum, asta cât e, vreo 6-7 metri ?

A: Cam așa, 10 metri, așa.

Q: La vreo 10 metri era ?

A: Da, da, eu locul acela și azi îl știu.

Q: Dar mata la ce depărtare erai când ai văzut toată asta ?

A: Tot cam așa, nu chiar ca la mașină în drum, mai aproape. Că dacă eram băieți și...

Q: Deci și mai aproape mata erai ?

A: Da, undeva la vreo 7 metri.

Q: Și îi punea, ai spus că îi punea câte 3 în rând...

A: 3 în rând. Pe doi îi ucidea, dar unul chica și el, ca să fie mort, dar ei se ducea și se uita la dânsul, dar el să nu fi deschis ochii, nu îl împușca.

Q: Și mata ai văzut cum a deschis ochii ?

A: Am văzut cu ochii mei.

Q: Așa de aproape erai de groapă ? Pentru că de la 7 metri nu cred că puteai să vezi.

A: Mai aproape ne dat acolo, ne uitam.

Q: Și acesta care a deschis ochii ce era, bărbat, femeie ?

A: Bărbat. Bărbații aparte.

Q: Pe bărbați îi împușcau aparte ?

A: Da, da, dar pe femei aparte.

Q: Dar pe femei unde le împușca ?

A: Tot acolo.

Q: Dar ce aveți în vedere că aparte pe bărbați și pe femei ?

A: Apoi eu am asistat numai când bărbați împușca.

Q: Deci mata ai văzut numai pe bărbați cum i-au împușcat ?

A: Da, da.

Q: Pe femei nu ai văzut ?

A: Dar pe urmă se auzeau împușcând, dar noi am fugit, că ne temeam.

Q: Mata cât timp ai stat acolo ?

A: Ei, undeva la 30 de minute.

Q: Și când ai plecat de acolo femeile încă erau în viață ?

A: Apoi acolo erau, în lutărie erau, acolo erau încă mulți.

Q: Mata cam câți oameni ai văzut cum au împușcat ?

A: 6.

Q: Mata 6 oameni ai văzut cum au împușcat ?

A: Am văzut cu ochii cum i-au împușcat.

Q: Și pe urmă, după ce pe dâșii îi împușcau, apoi trăgeau țărâna deasupra sau îi lăsau așa ?

A: De acum, acolo eu nu am stat.

Q: Dar mata cât ai șezut ai văzut să dea țărâna peste ei ?

A: Nu. După ce i-au împușcat pe toți, de acum atunci i-au astupat, dar eu nu am asistat la...

Q: Ai spus că ai stat vreo 30 de minute și după asta te-ai dus. Când te-ai dus, încă ai mai auzit împușcături după asta ?

A: Da, cum.

Q: Cât timp ai mai auzit împușcături ?

A: Vreun ceas de vreme, dacă nu mai mult.

Q: Dar pe bărbații ăștia când i-au împușcat, pe dâșii i-au pus să se dezbrace sau i-au împușcat dezbrăcați ?

A: Nu, nu, așa cum.

Q: Dar ei aveau ceva lucruri cu dâșii ? Obiecte ?

A: Nu aveau nimic, nimic, nimic, nimic. Ei aduși de cine știe de pe unde ?

Q: Dar nimeni din evreii ăștia nu a încercat să fugă sau nu a încercat să opună rezistență ?

A: Nu, dar de asta nu știi, pe urmă ceea ce s-a întâmplat.

Q: Dar dintre ăștia bărbați pe care i-ați văzut nimeni nu a încercat să se împotrivescă ?

A: Nu, ei erau toți străini. Nu erau așa de prin sate de pe aici, aduși de pe la Soroca, de pe la, din toate satele.

Q: Dar despre evreica despre care ne-ați spus că o legau de mâini și de picioare, evreica asta ați văzut-o personal, singur ați văzut cum pe dânsa o legau de mâini și de picioare ?

A: Da.

Q: Da ?

A: Și o aruncau de pe mal în apă în bulboană, lega mâinile și picioarele și ea ieșea deasupra.

Q: Mata ai văzut cum au aruncat-o în bulboană ?

A: D'apoi cum. Cu ochii mei am văzut tot.

Q: De la ce depărtare ai văzut tot ?

A: Ei, undeva la vreo 10 metri, alături cu bulboana ședeam și ne uitam.

Q: Și evreica asta era din sat de la voi sau din altă parte ?

A: Nu, adusă, cine știe de pe unde. Dar nu s-a înecat, a ieșit și au luat-o doi români, au dezlegat-o și a intrat în sat, dar unde s-a dus mai departe, nu știu, că noi ne-am speriat, ne temeam să nu ne lege și pe noi, să ne zvârle în apă.

Q: Dar evreica asta era tot de acolo din grupa aceea de ?

A: Da, da, da.

Q: Care stăteau în lutărie ?

A: Da.

Q: Și pe dânsa când încercau să o zvârle în bulboană, în același timp sau mai devreme sau mai târziu ?

A: De vreo 3 ori au zvârlit-o, vă închipuiți, de vreo 3 ori au zvârlit-o.

Q: Și ea ieșea.

A: Și ea ieșea, legată mâinile și picioarele și ea ieșea deasupra.

Q: Dar iaca mata ai spus că ai văzut că acolo pe bărbați îi împușcau, o parte, și îi dau în lutărie ?

A: Da.

Q: Dar pe fata asta o aruncau în bulboană ?

A: O aruncau de pe mal.

Q: Dar bulboana cât de departe era de lutăria aceea ?

A: Aproape, aproape, chiar cum se suia pe mal sus, aici era bulboana.

Q: Dar mata ai spus că acolo erau 4 soldați undeva, sau câți erau jandarmi ?

A: Vreo 4.

Q: Apoi unul împușca, dar pe fata asta câți au adus-o ?

A: Apoi o legau și o zvârleau în apă.

Q: Dar trebuie să și păzească cineva acolo.

A: Apoi acolo dacă ei erau 4. Lutăria aia era ca un fel de ocol acolo, nu aveau unde să te duci.

Q: Era împrejmuită așa cumva ?

A: Da.

Q: Dar pe fata asta, câți soldați erau acolo când pe dânsa o aruncau ?

A: Apoi aceia 4.

Q: Toți aceia 4 ?

A: Da.

Q: Pe dânsa au aruncat-o înainte de a împușca soldații sau după sau când ?

A: Atunci când împușcau, atunci o aruncau.

Q: În același timp ?

A: Da.

Q: O parte din soldați o aruncau pe dânsa ?

A: Da. Dar o parte împușcau.

Q: Dar o parte împușcau. Au aruncat-o numai pe dânsa sau și pe alții ?

A: Numai pe dânsa, cât am stat noi acolo, numai pe dânsa. De 3 ori o zvârlea, și o scotea și iar o zvârlea, și apoi la urmă au luat-o doi soldați și au intrat în sat, dar unde s-au dus, nu știu.

Q: Deci doi soldați s-au dus cu dânsa ?

A: Da.

Q: Înseamnă că au rămas acolo numai doi pe loc sau ce ?

A: Da, numai doi. Și se auzea împușcând, dar noi de acum nu eram acolo.

Q: Am înțeles. Pe urmă, după asta, mata ai mai venit la locul acesta din lutărie, mai pe urmă, să vezi ce a fost acolo ?

A: Nu m-am dus, mă temeam.

Q: Asta a fost singura dată când mata ai fost acolo ?

A: Da.

Q: Dar în timpul acesta când pe bărbați îi împușcau și pe fata asta o aruncau, dar ceilalți din lutărie ce făceau ?

A: Toți plângeau, toți răcneau, ei Doamne ferește ce jale. D'apoi acolo erau copii, ei, strașnic tare a fost, de atât am fugit și noi de acolo. Ne era jale, erau copii dezbrăcați cu pielea și toți plângeau, copiii, mamele acolo, strașnic tare.

Q: Au mai fost și alte cazuri când ați văzut cum omorau pe evrei sau ați văzut evrei morți cumva ?

A: Numai atunci am văzut, dar pe urmă nu am văzut.

Q: Dar au fost cazuri când ați văzut coloane de evrei ?

A: Eram la deal, aduceau o coloană de jidani de la **Soroca**, și eu eram la deal, aveam acolo pământ, colibă, vie, căsoaie, și când mă uit, vine o coloană, aduceau jidanii. În timpul acela, acolo era fântână, și i-au scăpat la fântână. Ei, Doamne ferește, era însetați săracii... Toți se izbeau la căldare. Și era și **Motel** al meu, de aici din sat.

Q: L-ați cunoscut în coloană ?

A: L-am cunoscut. Și cum aveam eu în traistă o bucată de pâine, i-am aruncat o bucată de pâine și el a prins-o, dar când i-a tras un român de acela un pat de armă în spinare, a lepădat-o, și eu am fugit, mă temeam să nu mă împuște.

Q: Un român care, de unde era acolo românul acela ?

A: Apoi de unde, îi aduceau de pe la Soroca.

Q: Deci ei erau cu pază ?

A: Da, ei erau înarmați.

Q: Mulți români erau acolo ?

A: Doi.

Q: Doar doi îi păzeau coloana.

A: Numai doi îi aduceau undeva la vreo 60 de jidani.

Q: Vreo 60 ?

A: Da. Femei, copii, ei, Doamne ferește, Doamne ferește.

Q: Dinspre Soroca ați spus că îi aduceau ?

A: Da, dincolo, dar nu știu dacă de la Soroca sau de mai departe, dar dincolo. Și când i-au scăpat la fântână, erau însetați săracii, și flămânzi.

Q: Dar ei veneau toți pe jos sau erau și cu căruțele ?

A: Pe jos, pe jos.

Q: Și unde s-au dus, în care direcție ?

A: Începe, înspre Drochia. Dar unde s-au dus nu știu.

Q: Aveau cu dânșii ceva bagaje ?

A: Nimic, nimic, nimic, nimic. Ei erau căzuți, dacă veneau cine știe de pe unde, flămânzi, însetați, pe jos, ce bagaj să mai aibă. Când i-au scăpat la fântână se înecau toți, vreau apă.

Q: Și le-au dat voie să bea apă ?

A: Le-au dat voie, dar eu îți spun, am aruncat o bucată de pâine și o prins-o și un român de acela când i-a tras un pat de armă în spinare, dar eu am fugit că mă temeam să nu mă împuște.

Q: Au mai fost și alte coloane pe care le-ați văzut ?

A: Nu, numai asta, pe care o aduceau de la Soroca, cine știe de pe unde, numai asta coloană am văzut-o.

Q: În afară de Motel ați mai recunoscut pe cineva ?

A: Nu.

Q: Dar după război Motel s-a întors în sat ?

A: S-a întors.

Q: S-a întors, a rămas în viață ?

A: Da. Eu l-am mutat, iaca, casa lui este și azi. Eu l-am mutat cu nașul meu la Bălți, cu căruța, el avea tablă de o casă, și am încărcat tabla și l-am dus la Bălți.

Q: În afară de dânșii s-au mai întors și alți evrei din Petreni după război în sat ?

A: Nu, nu s-au întors.

Q: Dar ce s-a întâmplat cu averile lor, la evreii ăștia din Petreni ?

A: Eu nu mai țin minte, care și de care jefuiau. Țărani debili. Eu vă spun cinstit, m-am dus și am luat un cuier, de acesta de pus hainele. Mama mea era la fântână. Și vin eu, cât de mare eram, și îi arăt mamei: „iată, mamă, un cuier”. Și când a luat mama cuierul acela și m-a prins a bate: „ce îți trebuie ție cuier ?”. Pățan, nu știam ce. Dar care erau bărbați în stare, cărau garderoabe, ei, fel de fel de jefuieli.

Q: Și ei au început a căra toate lucrurile astea ?

A: Da, da, cărau prin sat.

Q: Dar când cărau ei, când au început să care ?

A: Ziua, ziua, iaca pe amuia ia, garderoabele clătina pe drum.

Q: Și cărau sătenii numai din sat sau erau și din alte sate ?

A: Nu, nu, din sat.

Q: Dar ei au început a lua lucrurile înainte sau după ce i-au strâns pe evrei ?

A: După, după. De acum ei lepădase casele, pe dânșii i-au luat.

Q: Nu știți, în afară de evrei au mai suferit și alții în timpul războiului ?

A: Nu, nu țin minte eu așa ceva, dar evreii apoi au suferit.

Q: Vă mulțumesc frumos.

Q: Noi mai avem câteva întrebări și vrem să vă întrebăm.

A: Poftim.

Q: Referitoare la cazul ăsta pe care mata l-ai văzut lângă lutărie. În primul rând, îți amintești mata în ce limbă vorbeau bărbații, femeile care erau acolo ?

A: În limba noastră.

Q: În limba noastră ?

A: Da.

Q: Ei vorbeau românește ?

A: Nu românește, moldovenește.

Q: Moldovenește, da. Deci toți care erau ținuți acolo.

A: Toți erau, toți moldoveni, de prin toate satele grămădiți acolo.

Q: Erau moldoveni ?

A: Moldoveni toți.

Q: Dar mata spuneai că erau evrei ?

A: Apoi limba moldovenească o grăiau.

Q: Dar ei vorbeau moldovenește atunci ?

A: Da, dar ei erau jidani.

Q: Dar de unde știai mata că ei erau evrei ?

A: D'apoi dacă ei erau toți arestați, duși acolo la lutărie.

Q: Dar pe alții nu arestau ?

A: Nu, nu, nu.

Q: Dar încă o întrebare: mata ții minte când a fost asta ?

A: Ei, nu țin eu minte.

Q: Dar îți amintești la cât timp după ce au venit românii a fost asta ?

A: În timpul războiului.

Q: Da, dar degrabă, deodată după ce au venit românii sau mai târziu ?

A: Deodată chiar.

Q: Asta a fost chiar deodată după ce au venit. Și ne-ai spus că ai văzut 6 bărbați cum au omorât ?

A: Da.

Q: Mata ai în vedere că ai văzut de două ori câte 3 cum au omorât ?

A: Da.

Q: Clar. Asta am vrut să precizăm.

A: Iaca.

Q: Mulțumesc.